

MORAREASA ȘI CORREGIDORUL

de ALARCON

— (Urmare și sfârșit) —

XXX

Credința și munții urnește din loc

— Vă poftesc noapte bună la tot! ' zise noul venit, ridicându-și tricornul puțin de pe cap și imitind, să nu-l cunoști, pe D Eugenio de Zuniga

El se duse pînă în mijlocul salonului, legănîndu-se în spre toate punctele cardinale, și merse de sărută mina Corregidorei

Cei de față rămaseră înmărmuriți, așa de semăna cu adevăratul Corregidor

Ai casei, dimpreună cu sennorul Juan Lopez însu-și, isbucniră într'un hohot de ris

D Eugenio, și mai atins de această nouă batjocură, se repezi ca un furios spre *tio* Lucas

Dar *senna* Frasquita întinse brațul, care inspira atîta respect Corregidorului, ca să-l dea înti'o parte *sennoria* sa, se supuse cum îl văzu că se întinde ca o trombă de elefant, de teamă să nu-l poticnească iar și să mai aibă ș'altă rușine de suferit. Se vede că acest *virago* se născuse ca să îmblinzească pe nenorocitul bătrîn

Tio Lucas se făcu galben, ca un mort, cînd își văzu femmeea, dar se stăpîni, și, ducîndu-și mina la inimă, o apăsă cu putere ca să-i astimpere bătăile, apoi căsnin-

du-se să-și joace rolul înainte, zise cu un suris spăimintător

— D-zeu să-ți dea bine, Frasquita! N'ai trimis pin' acuma numirea vărului tău?

Numa s'o fi văzut pe Navaresa!

Cum își ridică fruntea ca o leoaică și cu niște ochi din care eșeau scintee, înfipși într'ai falsului corregidor

— Luca!.. te desprețuesc! îi zise ea în față

Toți socotiră că-l scupase, judecînd după gestul și după tonul, cu care ea zisese aceste cuvinte

Fața morarului se schimbă deodată, cînd auzi vocea nevetei sale El uită pentru un moment tot ce văzuse sau ce socotise, că vede la moară, și strigă cu lacrimi în ochi și cu sinceritate pe buze

— Tu ești dar tot Frasquita mea!

— Nu! răspunse Navaresa scoasă din fire. Eu nu mai sint Frasquita ta! Eu sint! Intrebă-ți isprăvile din noaptea asta or să-ți spue ce ai făcut tu din sufletul, care te iubea atita!

Lacrimile începură să-i curgă, par'că se topea ca un steiu de ghiță în arșița soarelui

Pe Donna Mercedes n'o mai răbdă inima, alergă la ea și o strînse în brațe cu iubire Senna- Frasquita începu s'o sărute fără să știe ce mai face, repetînd după fie-care suspin ca o copilă, care cere maică-sei ajutor

— Sennora! Sennora! Sint o nenorocită!

— Nu atita cit crezi! îi răspundea nobila femeie, plîngînd

— Eu sint nenorocit! — și *tu* Lucas gema lup-tîndu-se cu lacrimile, care căsneau să-și facă drum afară, par'că i-ar fi fost rușine de ele

— Dar eu! zise în sfîrșit Don Eugenio, suspînd și el, poate molipsîndu-se de la cei-l-alți, poate cu speranța ca să ajungă mai repede la ertare pe calea umedă, vreau să zic a lacrimilor — Oh! sint un nemernic, un ticălos, un ștregar și-ni merit soarta!

El începu a schelălăi cu durere, stringînd la pieptu-i pîntecele sennorului Juan Lopez

Acesta plîngea și el dimpreună cu servitorii, așa că totul părea sfîrșit cu toate că nimeni nu se explicase.

XXXI

Dar tu ?

Cel dintîiu, care eși deasupra din fundul acestui ocean de lacrimi, fu *tio* Lucas

Ce văzuse el pe gaura cheii nu era vis, și nu-i putea eși din mînte

— *Sennores*, să ne descurcăm acuma ! . zise el fără veste

— N'avem ce descurca, *tio* Lucas. îi răspunse *donna Mercedes* Femeea d-tale e o sfîntă.

— Foarte bine ! poate să fie dar

— Nici un dar Ascult'o numai să-ți spue și ai să vezi că nu-i vei găsi nici-o vină E curată de păcat ca o sfîntă mie îmi spune inima de cum am văzut-o mi-am zis, că nu se poate să fie cum mi-ai spus

Foarte bine . dar atunci oricum să spue !

— Eu nu spui nimica ! răspunse *morărița*. Cine trebuie să spue ești tu ! că vezi că tu

Senna Frasquita nu îndrăsnî să spue mai mult, îi era legată par'că gura de rusine, în fața acestei nobile dame.

— Dar tu ? zise *tio* Lucas Credința de abia încolțită în el începea să sece iarăși

— Nu e vorba de ea . miru *Corregidorul* chinuit și el de gelosie E întrebarea tu. *Merceditas* ! Ah ! *Merceditas*, cine și-ar fi închipuit că tu ?

— Dar tu ? răspunse *Corregidora*, măsurîndu-l cu privirea

Vre-o cite-va minute cele două perechi își tot repetau aceleași cuvînte

— Și tu ?

— Dar tu ?

— Cine ar fi crezut de tine ?

— Cînd mă gîndesc că tu !

Etc , etc , etc

Schimbul acesta ar fi durat cine știe cît, dacă *Donna Mercedes* nu i-ar fi pus capăt, zicînd lui *D Eugenio*

— Să isprăvim cu cearta noastră Asta o să fie între noi altă-dată Acum e vremea să liniștești sufletul

lui *tio* Lucas Cred că o să fie ușor de tot, fiind-că văz aci pe *sennorul* Juan Lopez și pe *Tonnuelo*.

Nevinovăția *sennei* Frasquita, ei vor da-o la lumină

— Eu n'am nevoie de oameni ca să arăt nevinovăția mea Am martori mai de credință, pe aceștia n'o să-i mai bănuiescă nimeni că sint pe hatir ori cumpărați

— Și unde sint ? întrebă morarul

— Jos, la poartă

— Du-te de-î adu'ncoa cu voea *sennorei*

— Le-aș aduce, dar nu pot să sue, săracele

— Le-ai aduce! sint femei? Iacă, na! martori vrednici de credință!

— Nu sint nici femei! Sint și ele niște suflete

— Sint fete atunci și mai rău! Ia spune-mi cum le cheamă

— Pe una *Pinnona* și pe ai-l-altă *Liviana*

— Păi alea-s' măgărițele noastre! *Frasquita* îți bați joc? astea le întrece pe toate!

— Ba, nu-mi bat joc Fără glumă! și pot să le scot pe ele dovezi că eu nu eram la moară, cînd tu ai găsit acolo pe *sennorul* Corregidor.

— Ci vorbește mai lămurit, pentru numele lui D-zeu!

— Ascultă-mă, Lucas păcatul și rușinea ta să fie, că ți-ai bănuit femeea. Cînd te 'ntorceai din sat la moară, eu eram pe drum de la moară către sat și așa ni s'au încrucișat căile Dar tu erai rasna de drum, ori ca să spui mai curat, tu stătuseși să scaperi din amnar în mijlocul cimpului

— Adevărat, că mă oprisem și pe urmă

— Pe urmă măgărița ta s'a pus să sbiere

— Curat așa e! spune, spune *Frasquita*! că fie-ce cuvînt al tău îmi lungeste viața cu un an!

— Și dobitoacul pe care eram eu i-ă răspuns din drum

— Ci taci *Frasquita*! așa e zău Dumnezeu să-ți dea noroc, *Frasquita*! Parc'o aud ș'acuma!

— Erau *Liviana* și *Pinnona*, se cunoscuseră și-și dau seară bună, dar noi nu ne-am cunoscut Lucas și nici seară bună nu ne-am dat

— Nu mai spune *Frasquita*! Atita mi-e de ajuns! destul!

— Ba nu numai că nu ne-am cunoscut, dar ne-a fost și frică unul de altul ș'am luat'o la fugă . Ei ' acuma vezi că nu eram la moară ! Dacă mai vrei să știi, de ce ai găsit în patul nostru pe *sennorul* Corregidor, pipăe hainele după tine, — vezi-le că sint ș'acuma ude — ș'ai să pricepi atunci Innălțimea sa a căzut în zătonul morii, Dihor l-a desbrăcat și l-a culcat în patul nostru . Dacă vrei să știi, de ce i-am deschis ușa ?.. Păi . fiind-că socoteam că ești tu, că ești în primejdie . și eșeam să-ți dau ajutor . În sfirșit numirea Dar asta las'o acuma. Cînd 'om fi numai noi, o să-ți spuiu eu ție, cum a fost Acuma e aci *sennora* și nu merge

— Tot ce a spus *senna* Frasquita e adevărat, cum mă vezi și te văz' strigă *sennorul* Juan Lopez, doritor să lingusească pe *donna* Mercedes, fiind-că văzuse că ea este corregidora guvernămintului.

— Tot' Tot' zise și *Tommuelo*, luindu-se după stăpinul său.

— Toate sint așa' pin'acum' strigă convins Corregidorul, din cale afară vesel, că *senna* Frasquita își oprise istorisirea tocmai la timp.

— Dar atunci ești nevinovată' zise morarul pe deplin incredințat Frasquita' draga mea Frasquita' Eartă mă' și voi s'o îmbrățișeze în bucuria lui

— Oh ! pentru pînea asta, făină mai albă zise morăreasa țanțoșă. Mai întiu să văz și eu, tu cum te cureși

— Asta e în răspunderea mea, intervine *donna* Mercedes

— De un ceas aștept să văz ce ai de spus, zise Corregidorul umilit și îndirjit

— N'am să-ți dau nici o socoteală d-tale , și, cit privește explicațiunile mele, nu le voui da, răspunse Corregidora cu dispreț bărbatului său, pînă ce nu vă veți schimba costumele. și chiar atunci numai cui merită

— Așdem să le schimbăm mai iute, zise *Murcianul* lui Don Eugenio, pe care, era mulțumit, că nu-l omorise, dar tot se vedea că-i păstrează o ură cu adevărat de Maur Hainele *Sennorului* voastre mă ard Eram cel mai nenorocit cînd m'am îmbrăcat cu ele

— Fînd-că ast-fel de haine nu sint pentru mutra

ta, îi răspunse Corregidorul Haide să le schimbăm și să te spinzur la urmă și pe tine și pe toată lumea, dacă explicațiile nevestei mele nu mă vor mulțumi

Donna Mercedes, îl auzi și liniști pe toți cu un suris blind de inger păzitor și ocrotitor al oamenilor

XXXII

La adică, nevasta Corregidorului e destul de frumoasă!

După-ce guvernatorul și *tio Lucas* eșiră din sală, *donna Mercedes* se așază iarăși pe canapea, apoi puse pe *senna Frasquita* să șază lângă dinsa și zise servitorilor și funcționarilor, care stau grămadă lângă ușă

— Acuma, copii, povestiți acestei bune femei tot ce știți despre mine de rău

Poporul dete năvală grămadă și zece glasuri se întrecuau, care să ia cuvântul Dar doica, importantă prin funcțiunile sale, închise gura tuturor și vorbi precum urmează

— Află, *senna Frasquita*, că noi — *sennora* și cu mine — eram cu copiii și așteptam să se întoarcă *sennorul* Ne rugam la Maica Domnului și nu ne venea să ne culcăm deloc, că *Dihor* ne spusese că *Innălțimea* sa e în urmărirea unor *tilhari* primejdioși Cum stam noi așa, auzim un sgomot în eatac, unde este patul *sennorului* ș'al *sennorin* Mai mult moarte de frică, luarăm o luminare să vedem, cine e în eatac. Când intrăm, *Fecioară* prea curată din *Carmel*! ce să vezi! un om îmbrăcat ca *Innălțimea* sa, dar care nu era *Innălțimea* sa, — fiind-că era bărbatu' d-tale! — care se căsnea să intre su'pat Atunci noi, înimoase, începem a striga hoții! Numadecit, odae se umplu de lume, și alguazilii îl traser' afar de su'pat. Când colo, ce să vezi? *tio Lucas*! *Stăpînă-mea*, care îl văzu că e *tio Lucas*, își făcu idee c'a omorit pe *Innălțimea* sa S'o fi văzut cum plingea și pietrilor le-ar fi fost milă! La închisoare cu el! strigau cei-l-alti La temniță! *Tilhar*! *Ūcigași*! Dar astea sînt floare la ureche pe lângă altele cite și-a auzit *tio Lucas* Să-l fi văzut... par' că-i ridicaseși pinza de pe

ochi, așa era de galben Sta stilit, tăcea una cu zidu' și nu cuteza să scoată o vorbă Dar cînd văzu că-l duce la temniță, ce se gîndi că zise Ascultați să vă spui ce a zis dar, nu e vorbă, că n'ar prea sedea să spui «*Sennora*, nu sint nici hoț, nici ucigaș Hoțul și ucigașul fericirii mele e acel, care acuma e lingă nevasta mea»

— Bietul Lucas ! zise *senna* Frasquita oftînd

— Și sârmana de mine ! ingînă ușor Corregidora

— Tot așa ziceam și noi totî «sărmanul *tio* Lucas și biata *sennora*!» Fiind-că în sfișit aflaserăm noi că Innălțimea sa își cam dă ocol d-tale da, unde ! că nimeni ferească D-zeu ! nu crede că d-ta .

— Doică ! zise *donna* Mercedes, nu mai urma pe tonul acesta

— Spui eu pe altul. zise unul dintre alguazili, căutînd să profite de această împrejurare, ca să ia el cuvîntul *Tio* Lucas ne păcîlise pe toți cum era el întipțilat cu hainele Innălțîmii sale Toți ne înșelaserăm și-l credeam că este *Sennoria* sa Cînd colo, ce să vezi ? *Tio* Lucas ! Și de geaba o spune cine-o spune. da' el n'avea gînd curat cu *sennora* Dar dacă *sennora* ar fi fost culcată ? Doamne ferește ! cine știe ce se putea întimpla

— Hei ! tu d'acolo ! Tacă-ți și ție gura odată, strigă bucătăreasa Numai prostu spui Ascultă *senna* Frasquita, din potrivă s'a întimplat *tio* Lucas a trebuit, cum era strîns cu ușa, să spue cu ce gînduri venise Și le-a spus așa pe șleau, că *sennora* și-a eșit din răbdare și i-a cirpit una peste gură, de și-a inghițit vorbele Uite, mă vezi și pe mine, nu m'a mai răbdat inima, am început să l ocărăsc, ștu coala, și era cît p'aci să-i scoț și ochii Că, de . vezi d-ta, *senna* Frasquita pricepi d-ta de ce e vorba Și cu toate că e bărbatu' d-tale ce să-ți inchipui, cînd îl vezi cu mîinile așa bine spălate .

— Bălmăjești d'un ceas ! zise țanșosă portăreasa, trecînd innaintea bucătăresei Ce ai fi vrut tu să vie murdar ! — Ascultă incoa, *senna* Frasquita, să-ți spui eu toată tărășenia *Sennora* a făcut și-a vorbit cum a crezut că e bine dar mîina curînd i-a trecut La urma urmelor, i a fost milă de *tio* Lucas și s'a gîndit că tot Innălțimea

sa era vina, și i-a zis «Cit de nelegiunte ți-au fost planurile, *tio* Lucas, și cu toate că n'am să-ți ert obrăznicia asta niciodată, dar totuși să facem așa, că și nevasta ta și bărbatul meu să se crează că au căzut ei în groapa pe care ne-a săpat-o nouă. Nici n'am fi găsit noi răsunare mai bună decît o asemenea păcălire, și are să ne fie destul de lesne, cînd vom vrea noi să dovedim că nu este adevărat»

După-ce au luat hotărîrea asta *sennora* și *tio* Lucas, ne-a învățat cum să ne purtăm față de *Sennoria* sa și cit despre mine, nu că mă laud, dar i-am tras lui *Dihor* una în spinare, că n'o uita-o cit o trăi

Cînd oratorul se opri, nobila damă și morărița șoptea între ele și, care mai de care, se îmbrățoșau și nu puteau toluși să-și țină risul

E cu adevărat mare pagubă că n'am putut auzi ce-și spuneau la ureche una alteia ! Dar lectorului nu-i va fi așa greu să ghicească, și în ori-ce cas cititoare!

XXXIII

Decret imperial

În vremea asta, Corregidorul și *tio* Lucas, luîndu-și fie-care legitîma lui înfățișare, intrară în salon

— În sfîrșit acuma e treaba mea, zise ilustrul *D Eugenio de Zuniga*

Să-l fi văzut, ca și uriașul din fabulă la atingerea, pămîntului, să-l fi văzut zic pe acest Anteu oficial lovind pămîntul cu bastonul său de lemn din Insule, par c' ar fi vrut să scoată din el toată antea energie !

În urmă, el zise Corregidorei, cu un ifos și cu o răceală de nedescris

— *Merceditas* aștept explicațiunile tele.

Totuși morărița se sculase în sus. Ea ciupi pe *tio* Lucas atît de tare, că acesta văzu stele verzi înaintea ochilor. Semnul ertării !

Corregidorului nu-i scapă această pantomimă. Dar se miră el, cum așa ? *tam-ni-sam* venise împăcarea !

El se întoarse spre femeea sa și îi zise cu un ton înțepat

— *Sennora*, toți au aerul că se înțeleg aici de minune, afară de noi Imprăștiu-mi odată bănuelile! Îți poruncesc ca bărbat și ca corregidor

Și cu bastonul chemă din nou în ajutor dușumelele odăii

— Ș'acuma vă duceți, zise *donna Mercedes*, apropiindu-se de *senna Frasquita*, fără să se uite barem la D. Eugenio

— Să fiți liniștiți! scandalul acesta n'are să v'aducă nici-un rău *Rosa*, eși, și luminează acestor prieteni, fiind-că vor să plece Dumnezeu să v'ajute, *tio Lucas*!

— Oh! nu strigă *Zunmiga*, vrind să-ı oprească *Tio Lucas* n'are voie să plece Să-l puneți la opreală, pînă cînd voi afla adevărul Hei! alguazil! respectați puterea Regelui!

Dar nu se găsi unul, care să asculte de D Eugenio Toți se uitau în gura Corregidorei

— La o parte, *hombre*! drumul să fie liber! poruncește stăpîna cu atîta autoritate, că nimeni nu mai stă la îndoială, pe cine s'asculte

Apoi nobila femeie, ridicîndu-și cu virful degetelor rochea, plecîndu-și capul înnainte, își îmlădiă mijlocul, ca să execute reverența la modă pe atunci și numită *pompa* Cu această politeță aleasă, concedia ea pe cei de față

— Dar eu! . dar tu! . dar noi! și ei! . forfotea micul bătrîn, trăgînd pe femeea sa de roche, așa ca să strice tot rostul complimentelor atît de grațios făcute

De geaba fură toate! Nimeni nu băgă în seamă pe *Sennoria* sa!

După-ce plecară toți și soții certați rămaseră singuri în largă sală, *donna Mercedes* se îndură în sfîrșit să-ı vorbească Dar tonul cuvîntelor ei fu tot așa de aspru, cum e al unei *Țarine*, care face cunoscut, unui ministru disgrățiat, surghiumul pe viață în Siberia

— Să trăești de acuma înnainte ș'o mie de ani și tot n'ai să știu ce s'a petrecut noaptea asta în eatacul

meu Dacă ai fi fost aci, cum era cu cădere, n'ai fi avut nevoie să mai întrebî pe nimeni Cît despre mine nici n'am, nici nu voui avea vreodată cuvînt pentru ce să-ți spui Dar atîta te-desprețuesc, că, de n'ai fi tatăl copiilor mei, chiar acuma te-aș asvîrî peste balcon, cum te gonesc pentru totdeauna din patul meu ! Ș'acuma, noapte bună, *caballero* !

D Eugenio ascultă această fulgerătoare cuvîntare, fără să zică o vorbă, fiind-că miciodată nu cuteza să cricenească cînd se aflau singuri, numai el și cu nevasta sa Cît despe Corregidora, n'apucă să-și isprăvească sentința și intră în camera de alături, de aci în camera sa, închizînd pretutîndeni ușile cu zăvorul Iar el, sârmanul, rămase ca un steiu de piatră, inmărmurit în mijlocul sălii, bombănînd printre gingii — căci dințu îi lipscau — dar cu un cîmism fără pereche.

— Așa da ! nici nu m'așteptam să scap atît de efeten ! Par că n'o să caute Dihor să mă despăgubească de ce pierd !

XXXIV

Conclușiune Moralitate Epilog

Crîpeau păsărelele ca să salute aurora, cînd *tio* Lucas și *senna* Frasquita eșeau din oraș pe drum către moară

Cei doi soți mergeau pe picioare și măgărițele, înșelate una lingă alta, călătoreau innaintea lor

— Duminica asta, zise morăreasa, să ai grijă să te duci la biserică să-ți descarci sufletul de păcate, că gîndu' rău tot păcat e, Lucas, în fața Domnului

— Că bine zeci tu răspunse morarul Dar și tu, te-aș ruga, să-mi împlinești o dorință să dai de pomană tot așternutu' din patu' nostru și să mi le faci toate noi Eu nu mă mai culc acolo, unde s'a culcat viermele ăla de

— Nu-mi mai pomeni de numele lui, Lucas ! zise

senna Frasquita repede Să vorbim de altele De ai vrea să-mi faci tu pe voea mea

— Ce ? spune .

— Să mă duci var'asta la băi la *Solar de las Cabras*

— Ce să faci acolo ?

— Să cercăm să vedem, nu cum-va ne-o da D-zeu copii

— Bună idee! O să te duc, dacă mi-o ajuta Cel-de-Sus.

Vorbind așa, ei ajunseră la moară, cînd soarele începea să se zărească îmbrăcînd virfurile muntilor de aur

Pe seară cei doi soți fură grozav de mirați, cînd văzură că sosește la moară o *sennorie* mai numeroasă ca de obicei Nu se așteptau la ast-fel de visite, după scandalul din noaptea trecută Venerabilul prelat, mulți preoți, juriconsultul, doi priori ai mănăstirii și alte numeroase personaje (cărora s'a aflat mai tirziu că Innălțimea sa Ilustră le dedese întîlnire) prinseră toată bătătura de la moară

Lipsea numai Corregidorul

Cînd *tertulia* fu deschisă, *sennorul* Episcop luă cuvîntul și zise că, togma din pricina unor întîmplări oare-care petrecute la moară, preotii săi și el se vor aduna aci tot așa de des ca și mai 'nnainte Căci e necesar, le explică dînsul, să se înlătore ori-ce judecată rea a opiniei publice de-asupra cinstiților morari și de-asupra tutulor persoanelor prezente, și ea să cază numai pe capul *aceluna*, a cărui conduită neomenoasă profanase o casă așa de cînsită El povățui pămîntește pe *senna* Frasquita să fie de acuma 'nnainte mai cumpătată la vorbă, mai așezată în țîntuta sa, să-și mai lungească ce-va mincile și să-și mai innalte puțin iacoaia de la gît Apoi sfătui pe *tio* Lucas să fie mai desinteresat, mai băgător de seamă și mai respectuos față de superiori săi Isprăvi prinți'o binecuvîntare generală și mărturisă că zina aceea, nefiind ză de post, ar minca o pereche de struguri din boltă

Toți fură de aceeași părere cel puțin asupra acestui din urmă punct. și vișele rămaseră ușoare de

tot în seara aceea Morarul își socoti cheltueala, ca la două *arrobas* de strugur

Aceste plăcute adunări urmară ast-fel încă trei ani aproape, pînă cînd, fără veste, armatele lui Napoleon intrară în Spania, cînd începe războiul pentru independență

Sennorul Episcop, duhovnicul și directorul seminarului, muriră în 1808, avocatul și cei-l-alți comeseni între 1808—1812, tocmai la vreme, ca să n'apuce să vadă pe Francesi, pe Polonesi și pe cele-l-alte burucni rele cotropind țara și fumindu-și luleaoa în altarele bisericilor, pe cînd se ținea liturgia militară

Corregidorul, care nu mai călcuse pe la moară, fu destituit de un mareșal frances și muri la închisoare în Madrid, fiind-că nu voise nici-un moment—fie zis spre onoarea și gloria sa—să cază la învoeală ca dominațiunea străină

Donna Merceditas nu s'a mai măritat Ea își crescui bine copiii și mai tîrziu se retrase într'o mănăstire, unde a și închis ochii

Dihor s'a naturalizat Francez

Sennorul Juan Lopez se făcu *guerrillero* și comandă o companie de partizani El a murit, împreună cu al-guazilul său, în bătălia de la Baza, după ce omorise o mulțime de vrășmași

În sfîrșit

Tio Lucas și *Senna Frasquita*, deși tot fără copii, cu toată călătoria de la *Las cabras* și cu toate pelerinajele și rugăciunile—*tio* Lucas și *senna Frasquita* se iubiră mereu, ca și 'n ziua cînd se luaseră 'ntîiu Ei ajunseră la adînci bătrînețe, pînă ce văzură absolutismul dispărînd la 1812 și 1820 și reapărînd la 1814—1823, cînd se restabilește regimul constituțional Cînd isbucni războiul civil de șapte ani, trecură și ei din această vale a durerii într'o lume mai bună În toată vremea însă, cu toată adopțiunea formei de pălăru 'nalte, ei nu uitară niciodată *tempurile de demult*, simbolisate în ochii lor prin epicul și incolțoratul ticorn

Traducere de
NICOLAE BASILESCU